

URZĘDNIK w połączeniu z PRAWNIKIEM

Wychodzi
10. i 25. każdego miesiąca.
Prenumerata
miejskowa i zamiejscowa
wynosi:

rocznie	5 zł. — ct.
półrocznie	2 „ 0 „
kwartalnie	1 „ 25 „
miesięcznie	— „ 45 „

Reklamacje nieopieczętowane wolne są od opłaty pocztowej.

DWUTYGODNIK

poświęcony sprawom Urzędników wszelkich zawodów.

Redakcja i administracja
we Lwowie
ulica Teatralna liczbą 9

Ogłoszenia

jednorazowe przyjmują się za opłatą 6 centów, kilkorazowe za opłatą 5 centów od wiersza drobnym drukiem.

Treść: Przegląd miesięczny. — Sądownictwo (Nasze Sądownictwo. — Czynność s. kraj. karn. w Krakowie). — Administracja (Sprawy gmin i powiat. — Pragmatyka służb. dla Magistratu Krak. [C. d.] — Rządowy projekt do ust. o ubezpieczeniu robotników. — Praktyka administracyjna [Orzec. Tryb. administracyjnego]). — Sprawy pocztowe (Ograniczenie złyby niedzielnej). — Wiadomości potoczne (Sumaryczny wynik działalności Krak. zarządu miejsk. — Statystyka dla palaczy. — Z komisji prawnej Akademii umiejętności. — Czosnek przeciw wściekłości). — Wiadomości urzędowe (Mianowania. — Przeniesienia. — Wyszczególnienia. — Opróżnione posady. — Zaproszenie do prenumeraty. — Ogłoszenia prywatne. — Odcinek. Zbiór normaljów administracyjnych. (C. d. — Budownicze sprawy).

PRZEGLĄD MIESIĘCZNY.

Lwów 24. stycznia 1884 r.

(*Wurmbranda wniosek w Radzie państwa. — Sankcjonowane ustawy krajowe. — Petycje urzędników galicyjskich. — Bank rustykalny.*)

Miesiąc bieżący stał się niespodziewanie obfitym w wypadki, które w dalszym swym rozwinięciu mogą być wielkiej dla kraju doniosłości.

Rozpoczęcie odroczonych podczas feryj świątecznych obrad Rady państwa z dniem 22. b. m. nie mogło wprawdzie do tej chwili dostarczyć faktów i wyników donioślejszych; jednakże już sam fakt podjęcia obrad budzi powszechne zainteresowanie w obec przedmiotów na ich porządku dziennym stojących, a w szczególności w obec znanego wniosku Wurmbranda o uchwalenie rezolucji z wezwaniem do rządu co do przedstawienia projektu ustawy o uznanie języka niemieckiego za »język państwowy«, który to wniosek od dłuższego już czasu naprzód wysunięty jako agitacyjny środek lewicy centralistycznej, zaprzęta żywo umysły i jest prawie wyłącznym tematem rozpraw, kombinacji i rozumowań dziennikarskich. Czytając to wszystko, zdawałoby się, że dotąd używanie języka niemieckiego w sprawach państwowych należało do białych kruków, — że ministerstwa, Rada państwa, w ogóle organa centralne w państwie, w urzędowaniu swem używają języka czy to polskiego, czy czeskiego, czy innego słowiańskiego, że niemczyzna wyrugowana jest do szczętu ze wszel-

kich dykasteryj rządowych w Wiedniu i w krajach koronnych Monarchii! A przecież kwitnie ona sobie w najlepsze, gdziekolwiek spojrzysz; — cokolwiek przychodzi do kraju od władz centralnych, dostaje się li tylko przez alembik tego języka, a w kraju samym wojskowość, koleje, poczty i telegrafy, ba, nawet krajowa władza skarbowa i domenalna, przemawiają do nas po niemiecku, a część urzędowa »Gazety Lwowskiej« codziennie podaje całe kolumny edyktów, w których sądy krajowe do krajowej publiczności — nie będąc przecież niemiecką — po niemiecku się odzywają! Czyż w obec tego ustawa o państwowym języku niemieckim mogłaby mu czegoś więcej jeszcze przysporzyć? — Naszem zdaniem cała ta burza w szklance wody powinna mieć ten jedyny dla kraju naszego skutek, iżby Sejmowi naszemu przypomniiała przysługujące mu według ustaw zasadniczych (§§. 11. i 12.) prawo stanowienia o języku urzędowym w kraju i spowodowała go do uchwalenia odnośnej ustawy na najbliższem swem zebraniu. Jeżeli lewica centralistyczna domaga się ustawy germanizacyjnej ku rozszerzeniu i tak już tak silnego rozrostu swego języka jak o »Staatssprache«, — toć nie pozostawajmy tak rycersko-grzeczni i wspaniałomyślni, iżbyśmy nie ustalili raz już przez ustawę owego nam dotąd tylko w drodze administracyjnej przyznanego, a zatem, jak słusznie zaznaczył jeden z mowców lewicy, każdej chwili wtejsze drodze odwołałego »ustępstwa«, jakim nazwano przysługujące nam z art. XIX. ust. zasadn. prawo do »Landesspra-

che« jako krajowego języka urzędowego. —

Sankcjonowane już dwie ustawy krajowe dotyczące się przedłużenia okresu wyborczego Reprezentacji gminnych i powiatowych, których treść poniżej podajemy, wywołują doniosłą reorganizację tych ciał autonomicznych, tych właściwych organów samorządu krajowego. Oby przy nowych na podstawie tych ustaw przedsięwzięć się mających wyborach, pamiętano o wielkiej ich dla rozwinięcia samorządu krajowego doniosłości i dobrano ludzi zdolnych i chętnych do skrzętnego i wytrwałego w tym kierunku działania. Należałoby jednak przy tej reorganizacji nie spuszczać z oczu, że skuteczne działanie tych ciał w przeważnej mierze zawisłem jest także od udolności i sprężystości tych, którzy jako urzędnicy, szczególnie w Radach powiatowych, przeważną część ich czynności mają do załatwienia, o których przeto losu ustaleniu przepomnieć nie należy. Rzeczą tę niebawem osobno omówimy.

Stan opłakany, w którym się urzędnicy rządowi, szczególnie niższych stopni, u nas w kraju znajdują, zniechęcił ich do pownoszenia petycji o polepszenie ich doli. Petycję taką wnieśli urzędnicy pocztowi do Ministerstwa i urzędnicy podatkowi do Rady państwa. Nie omieszkamy zawiadomić Czytelników o losie tych petycji, które, o ile nam miejsce pozwoli, w całości lub w streszczeniu podamy. Tu tylko zaznaczamy, że tak jedni, jak też i drudzy petenci przedstawili swe petycje bawiącym we Lwowie w czasie feryj świątecznych posłom do Rady Państwa, a w pier-

wszym rządzie JEx. Drowi Smolce, równie jak JEx. p. Namiestnikowi i otrzymali wszechstronne przyrzeczenie jak najprzychylniejszego popierania ich żądań zupełnie uzasadnionych. —

Bank rustykalny zawiesza swe wypłaty — oto wiadomość, która w ciągu całego tego miesiąca na różne tony się powtarzała, aż ostatecznie jej rzeczywistość w całej pełni się ujawniła. Nie jest ona nam wcale nie spodzianką, i dziwić się tylko należy, iż pomimo tyloletnich wszechstronnych nawoływań i publicznie podnoszonych ostrzeżeń przeciw gospodarce tej instytucji, sprytowi jej kierownictwu udawało się dotąd, głośno skrzypiące to koło podtrzymywać, a złe w niej tkwiące ukrywać przed okiem komisarza rządowego. — Sfery radzące nad »sanacją« tej runącej instytucji, mają na oku ochronienie jej przed konkursem i jego następstwami i do prowadzenia do prawidłowej likwidacji. Naszem zdaniem konkursu kupieckiego instytucja ta mimo zawieszenia wypłat, nie powinna się obawiać, nie będąc kupcem w znaczeniu kodeksu handlowego, gdyż jej czynności nie mają cech handlowych, według treści jej statutu. Nie wyklucza to jednak ewentualności zwyczajnego konkursu, jeżeliby wierzyciele, mianowicie posiadacze listów dłużnych i asygnat kasowych, nie otrzymując zapłaty, na podstawie uzyskanych wyroków sądowych, przeprowadzali egzekucją, — chociaż doprowadzenie do tej ostateczności nie leżałoby wcale w dobrze zrozumianym ich interesie. — Charakterystycznym jest, że gdy człon-

kowie rady nadzorczej osobiście złożyli fundusz na pokrycie pierwszych banków, ubezpieczyli się zaraz na gmachu bankowym; a mimo to, i pomijając tę okoliczność, ofiarowano Bankowi krajowemu gmach ten jako hipoteka na pokrycie zasiłku przez tenże Bank instytucji udzielić się miało. Równie charakterystycznym jest, że kierownicy i urzędnicy zakładu katastrofę tę dawno przewidywali, jak skoro główny kierownik majątek swój dawno już przeniósł na swoją żonę, drugi kierownik już przed rokiem od kierownictwa się usunął, a urzędnicy Zakładu swój fundusz emerytalny lokowali nie w jego listach dłużnych, lecz w papierach innych instytucji. — Z żywą uwagą śledzić będziemy dalszego biegu tej smutnej katastrofy, która wciąga 40.000 włościan, dłużników zakładu, a oraz solidarnie ręczących członków jego, i już dla tego wielkiej jest dla kraju doniosłości.

SĄDOWNICTWO.

Nasze Sądownictwo.

Pod tym napisem, czytałem w „Gazecie Narodowej“ parę artykułów mniej lub więcej siarczastych, ale zawsze kulminujących w narzekaniach, na zbytęcną rozwlekłość procedury sądowej! Żyjąc już w świecie bardzo długo, i przewędrowawszy różne kraje, miałem dosyć sposobności, przypatrzeć się rzeczom i ludziom, a w szczególności manipulacjom sądów obcokrajowych,

które mnie zawsze mocno zajmowały, bo niemożem przeoczyć, że od nich głównie zależy pewność praw rzetelnie nabytych, spokój i bezpieczeństwo towarzystwa ludzkiego! Otóż porównując te manipulacje obcokrajowe z austrijackimi, a te ostatnie z galicyjskimi, przyszedłem do przekonania, że nie na mniej lub więcej skróconej manipulacji, ale na stosownem obsadzeniu, odpowiedniemu wymogom chwili obecnej, polega szybkość w załatwieniu spraw, a tem samem i dobro ogółu! A że nie ma nic więcej pouczającego i dowodzącego, z matematyczną prawie pewnością, jak przykłady, obieram ten sposób dowodu na udowodnienie moich twierdzeń.

Mieszkam w obrębie sądu powiatowego w Tłumaczu, od lat 19tu. Wpadł mnie przypadkowo w ręce kawałek z Grudnia 1865 r: nie dochodzący liczby 3000. Obsadzenie ówczesne sądu było to samo, jak w chwili obecnej, sił roboczych nie przybyło, ale przypatrzmy się materiałowi obrobić się mającemu, jak w kolosalnej postąpił progresy! Postarałem się o daty, nie mają one matematycznej pewności, ale jeżeli sfery w tej okoliczności decydujące zechcą, jak się spodziewam wejść w istotę rzeczy, to się przekonają dowodnie, że cyfry tu podane są nieprzesadzone, ale mniejsze od istotnych!

Oto do 10. grudnia 1883. r. do którego sięgają moje informacje, przeszło 13,000 dochodzeń w sprawach karnych

przeszło	1800
spraw drobiazgowych przeszło	1800
provisorjów	250
komissey zamiejscowych	120.

2

Zbiór normaliów administracyjnych.

(Ciąg dalszy.)

SPRAWY BUDOWNICZE.

A) Osobiste prawa funkcjonarjuszów budowniczych.

Należytości prywatnych techników urzędownie uprawnionych.

Rozporządzenie c. k. Namiestnicwa z dnia 5. maja 1863 l. 14754. — Na podstawie dekrety Ministerstwa państwa z dnia 11. Grudnia 1860 l. 36413 zostały okólnikiem z dnia 8. stycznia 1861 l. 66532 zasady co do wprowadzenia urzędownie uprawnionych techników prywatnych ogłoszone.

W myśl §. 7. powołanego okólnika ustanawia się tymczasowo następujące należytości, które prywatnym technikom zawezwanym przez władze w celach rządowych przyznawane być mogą.

A). Należytości dla cywilnych inżynierów i architektów :

- 1) Za 6—8 godzinną czynność w miejscu siedziby 5 zlr. dyet.
- 2) Za całodzienną czynność w polu po za miejscem siedziby 6 zlr. dyet.
- 3) Za całodzienną czynność przy stoliku po za miejscem siedziby 5 zlr. dyet.
- 4) Oprócz wymienionych pod 2 i 3 dyet za czynności przy stoliku po za miejscem siedziby dziennie 2 zlr. strawnego.
- 5) Za nocleg po za miejscem siedziby za każdą noc 1 zlr.
- 6) Wynagrodzenie kosztów podróży a) na kolejach żelaznych II. klasą, na parowcach I klasą, b) zresztą ryczałtowe wynagrodzenie kosztów podróży za każdą milę 1 zlr., c) uiszczone myto drogowe i mostowe.
- 7) Dla asystenta albo pomocnika w razie udowodnionej potrzeby, jednakże tylko przy zatrudnieniu po za miejscem siedziby, za każdy dzień po 2 zlr 50 ct.
- 8) W razie użycia pomocnika lub asystenta po za miejscem siedziby wynagrodzenie kosztów podróży dla tegoż, jednakże tyl-

ko przy użyciu kolei lub parowca. mianowicie na kolei żelaznej II. klasą, na parowcu I klasą.

B) Należytości dla geometrów.

- 1) Za 6 8. godzinną czynność w miejscu siedziby 3 zlr. dyet.
 - 2) Za całodzienną czynność w polu po za miejscem siedziby 4 zlr. dyet.
 - 3) Za całodzienną czynność przy stoliku po za miejscem siedziby 3 zlr. dyet.
 - 4) Oprócz wymienionych pod 2 i 3 dyet za czynności w polu i przy stoliku po za miejscem siedziby dziennie 2 zlr. strawnego.
 - 5) Za nocleg po za miejscem siedziby za każdą noc 1 zlr.
 - 6) Wynagrodzenie kosztów podróży pod A) 6. dla cywilnych inżynierów i architektów wyznaczone.
 - 7) Dla pomocnika w razie udowodnionej potrzeby, jednakże tylko przy zatrudnieniu po za miejscem siedziby, za każdy dzień 1 zlr. 50 kr.
 - 8) W razie użycia pomocnika wynagrodzenie kosztów podróży jak pod A) 8)
- W dyetach wymierzonych w taryfach pod 1, 2, 3, jest zawarte wynagrodzenie za spo-

Zważywszy, ile czasu zabiera przesłuchanie świadków, załatwianie terminów, zważywszy, ile czasu absorbuje panu Naczelnikowi budowa gmachu sądowego i zważywszy, że na ten nawał spraw jest tylko dwóch urzędników t. j. naczelnik i auskultant, musi każdy nieuprzedzony przyznać, iż ci panowie, gdyby nawet mieli tyle sił intelektualnie moralnych, ile podług mitologii Herkules miał mieć fizycznych, toby tej stajni Augiasza, reprezentowanej w formie kolosalnych restancji, wymieść nie byli w stanie. bo to jest absolutnie niemożliwym! Widzę tych panów często pracujących od 8mej rano do 1szej, widzę ich zaledwie po drugiej już znowu przy pracy, gdzie do 7mej i dalej pracują! Właśnie widziałem ich w Niedziele między 5tą i 6tą zajętych z całym personelem kancelaryjnym i mimowoli ogarnęło mnie to uczucie, jakiego doznałem, widząc biednych Felahów, noszących w Piątek, choć w dniu świątecznym u Turków, ogromnemi putniami wodę z Nilu. Ależ! pomyślałem, żyjemy w Europie, i to w Państwie konstytucyjnym, czy nie należałoby się tym panom chwila spoczynku, choć w dzień świąteczny, po południu? Ale dopuściwszy, że ci panowie mają obowiązek zapracować się na śmierć, wyteżając siły nad wszelką możliwą miarę, to z tąd bynajmniej nie wypływa pociecha dla stron, których rzetelnie nabyte prawa marnieją w sposób prawdziwie godny pożałowania.

Niechaj te wyższe sfery, od których naprawa tak oplakanych stosunków zależy, raczą zważyć, iż w Austrii, na Morawie, w Czechach, gdzie prowizorja prawie nie istnieją, z powodu, iż lud tam więcej wykształcony nie jest tak

zarządzenie planów, przedmiarów, analizy cen, kosztorysów, protokołów, sprawozdań, opinii, rysunków i pism na czysto, tudzież za uwierzytelnianie aktów, a mogą być tylko udowodnić się dające koszta na papier, płótno do kopiowania, na stemple, jakoteż potrzebne przy robotach w polu fury tudzież użycie inżynierów i robotników, zarachowane.

W przypadkach w których czynność prywatnego technika wymaga użycia mniej czasu niż 3 godzin, ma być połowa wynagrodzenia w taryfie pod 1, 2, 3, zaś w razie dłuższego użycia czasu, cała należność przyznana. — Zdający rachunek są obowiązani poddać się sprawdzeniu rachunków na podstawie powyższych przepisów dokonac się mającemu. Przepisy te nie obowiązują stron, które używają prywatnych techników — gdyż według §. 6. powołanego zarysu, pozostawione jest wynagrodzenie techników prywatnych ze strony partji obopólnemu dobrowolnemu ugodzeniu się.

Powyżej ustanowione należności powinny być uważane jako maksymalne, które mogą być autoryzowanym prywatnym technikom w razie czynności służbowych do celów rządowych przyznawane. — Jednakże należy się starać

poehopnym do naruszenia posiadania, gdzie z tego samego powodu i przestępstw nierównie mniej, Sądy powiatowe, są nierównie silniej obsadzone, i niech łaskawie tę od przeszło stu lat po macoszemu traktowaną Galicję także macierzyńską raczą otoczyć opieką!

Ol. 16. stycznia 1884. Jan Sz.

Czynność sądu krajowego karnego w Krakowie.

Mimo, że starostwa w Myślenicach, Wadowicach, Kętach i Białym odpadły od okręgu sądu krajowego w Krakowie i przydzielone zostały do sądu obwodowego w Wadowicach - czynność sądu krakowskiego jest i tak bardzo znaczną, co udawniają następujące dane za rok 1883. Podań wniesionych do sądu tego było 26.123, śledztw o zbrodnie i występki 2399, a prokuratorja państwa wniosła ogółem w roku tym 1406 aktów oskarżenia, które były lub będą przedmiotem ostatecznych rozpraw. Cyfry te świadczą najlepiej, iż powiększenie personalu sędziowskiego w tymże oddziale sądownictwa w Krakowie i w prokuratorji państwa, gdzie sprawy bardzo zalegają, jest nieuniknionem.

N. R.

ADMINISTRACJA

Sprawy Gmin i powiatów

Ustawa dotycząca przedłużenia okresu wyborczego Reprezentacji gminnych na lat sześć.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicji i Lodomerji z Wielkim Księstwem Krakowskim rozporządzam:

Art. I. §§. 21. i 22. ustawy gminnej z dnia 12 sierpnia 1886 r. Dz. u. kr. Nr. 19. w dotychczasowem brzmieniu zostają uchylone i mają brzmieć jak następuje:

aby tacy technicy deklarowali się stanowczo do wykonania poruczonych im technicznych robót także poniżej maksymalnej kwoty w taryfie ustanowionej, wskutek czego jednak gruntowne przeprowadzenie sprawy uszczerbku doznać nie powinno. Ugodzenie techników i używanie ich do służbowych czynności winien tylko sam przełożony urzędu przedsięwziąć.

Koszta komisyjne urzędników i praktykantów budowniczych.

Reskryptem c. k. Ministerjum spraw wewnętrznych z d. 1. paźd. 1876. Nr. 331 Dz. pr. p. obw. okóln. c. k. Namiestnictwa z d. 20 paźd. 1876 L. 48.665 postanowiono, że należność 1 złr. 85 ct. dla urzędników budowniczych w VIII., IX. i X. randze od jednego milimetra, ma wejść w użycie zamiast ujednolitego rozporządzeniami ministerjalnymi z 23. marca 1850. Nr. 13. Dz. u. p. i z d. 8. paźd. 1858 L. 3252. Nr. 56. Dz. u. p. dotychczasowego wymiaru za miłę.

Rozporządzenie ck. Ministerstwa spraw wewnętrznych z d. 12. stycznia 1879 L. 3346 dotyczy wynagrodzenia bezpłatnych i nieza-

Perjod wyborczy:

§. 21. Członkowie Rady i ich zastępcy, tudzież członkowie Zwierzchności gminnej, obierani będą na lat sześć. Wszakże po upływie tego czasu pozostają oni w urzędzie aż do ukonstytuowania się Reprezentacji gminnej. Ustępujący mogą być na nowo wybrani, jeżeli przeszkoda prawna nie zachodzi.

Wybory uzupełniające.

§. 22. W razie opróżnienia w ciągu sześcioletniego perjodu posady naczelnika gminy, jego zastępcy, assessora, lub przysiężnego, winna Rada najpóźniej do dni 14 wybrać w jego miejsce innego na czas jeszcze pozostały.

W miejsce radnego ubywającego przed końcem perjodu, lub nie mogącego czasowo brać udziału w czynnościach Rady, powoła Naczelnik gminy do Rady tego zastępcę, który największą ilość głosów otrzymał w tem samym kole wyborczem, w którym radny mający być zastąpionym, wybrany został. W razie równości głosów rozstrzyga los.

Gdyby jednak tyle radnych brakowało, iżby liczba przez jedno koło wyborcze wybranych nawet przez powołanie z tegoż koła zastępców uzupełnioną być nie mogła, natenczas winno toż koło wyborcze przedsięwziąć niezwłocznie na podstawie ostatniej listy wyborczej wybór uzupełniający na dalszy ciąg perjodu wyborczego.

Art. II. Powyższe postanowienia będą zastosowane przy nowych wyborach Rad gminnych, rozpisanych po wejściu w życie niniejszej ustawy.

Art. III. Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Ustawa dotycząca przedłużenia okresu wyborczego Reprezentacji powiatowych na lat sześć.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicji i Lodomerji z Wielkim Księstwem Krakowskim rozporządzam:

Art. I. Paragraf 14. ustawy o Reprezentacjach powiatowych z d. 12. Sierpnia

przysiężonych praktykantów budownictwa w przypadkach urzędowania po za siedzibą urzędową i stanowi, że wynagrodzenie to wymierzone być winno w myśl rozporządzeń z d. 23. marca 1850. Nr. 134. Dz. u. p. względnie z 18. lipca 1873. Nr. 115 i z 1. paźd. 1876. Nr. 331. Dz. u. p.

B) Policja budownicza.

Okólnik gubernialny z 29. sierpnia 1784. zawiera przepis, że domy w miastach grożące zawaleniem się, których właściciele nie restaurują, lecz które przeciwnie całkiem zaniedbują, mają być oszacowane i najwięcej ofiarującemu z tym obowiązkiem sprzedane, żeby je do dobrego i bezpiecznego stanu przyprowadził.

Rozporządzenie gubernialne z 21. paźd. 1784. L. 24.852 o wyznaczeniu terminu właścicielowi niedokończonych budynków i pustych placów do ukończenia względnie zabudowania takowych w ciągu roku.

Najwyższe pismo odręczne z 5. maja 1787 stanowi, że nie wolno burzyć dobrego budynku w celu upiększenia miasta.

Okólnikiem gub. z d. 20. czerweca 1794

1886. Dz. u. kraj. Nr. 21 w dotychczasowym brzmieniu zostaje uchylony i ma brzmieć jak następuje.

Perjod wyborczy.

§ 14. Rada powiatowa wybiera się na lat sześć. Wyjawszy przypadek przewidziany w § 53. Rada sprawować winna swoje czynności aż do wstąpienia nowo obranej Rady.

Wydział powiatowy obierany będzie na cały perjod wyborczy Rady powiatowej i urzęduje aż do wstąpienia nowego Wydziału.

Art. II. Powyższe postanowienia będą zastosowane przy nowych wyborach Rad powiatowych rozpisanych po wejściu w życie niniejszej ustawy.

Art. III. Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Pragmatyka służbowa

zawierająca urządzenie stosunków służbowych urzędników i sług Magistratu Krakowskiego, oraz wydziału obrachunkowego.

(Ciąg dalszy).

§ 13. Urzędnicy winni przestrzegać przepisanych godzin urzędowych. -- W razie potrzeby obowiązani są według polecenia Prezydenta miasta pracować nawet nad czas przeznaczony.

§ 14. Urlopy udzielane będą urzędnikom według przepisów §§. 64 i 98 statutu gminnego. Urzędnikom kasowym lub do składania rachunków z pobieranych opłat albo materiałów obowiązanych, urlop wtenczas tylko udzielony być może, jeżeli się okaże, że ich rachunki są w porządku, a pieniądze lub materiały należycie oddane zostały tymczasowemu zastępcy.

§ 15. Urzędnik, który przez dwa tygodnie bez usprawiedliwienia się, nie uczęszczał do biura, traci służbę.

§ 16. Każdy urzędnik winien w sprawach urzędowych z wszelką gotowością zastę-

sować się do poleceń swego przełożonego i zachować się względem niego z przynależnym aszanowaniem.

Naczelnicy winni obchodzić się z swoimi podwładnymi uprzejmie.

§ 17. Naczelnicy biur czuwać mają pod własną odpowiedzialnością nad odpowiednim rozkładem prac między swych podwładnych, nad ich ściśłem i gorliwym pełnieniem obowiązków urzędowych, nad porządkiem, przyzwoitością i karnością służbową wszystkich do biura należących sług i urzędników.

Spostrzeżone w swych biurach niewłaściwości lub brak porządku, winni bezzwłocznie uchylić, w razie potrzeby odwołać się do Prezydenta miasta

§ 18. Prezydent miasta kieruje wszystkimi urzędami i zakładami miejskimi według przepisu statutu gminnego i uchwał Rady miejskiej.

Przedewszystkiem czuwać będzie, ażeby w wszystkich biurach, urzędach i zakładach, panował co do czynności urzędowych porządek instrukcjami przepisany; żeby urzędnicy pilnie uczęszczali do biur i gorliwie pełnili obowiązki swej służby, ażeby sprawy biurom przekazane, szybko i zgodnie z przepisami były załatwiane.

§ 19. Szczegółowe obowiązki urzędników i sług miejskich, określają osobne instrukcje i rozporządzenia przez Radę miejską wydane.

Rozdział III.

O postępowaniu przeciw urzędnikom i sługom uchybiającym swym obowiązkom.

§ 20. Urzędnicy uchybiający swoim obowiązkom karani będą:

- Upomnieniem ustnem.
- Skarceniem na piśmie wydanem.
- Grzywną
- Cofnięciem na niższą posadę z mniejszą płacą połączoną.
- Oddaleniem ze służby.

Kary pod a) b) i c) orzeka Prezydent miasta; kary pod d) i e) Rada miejska, na przedstawienie Prezydenta.

Przeciw orzeczonemu czy to przez Prezydenta czy przez Radę miejską karom, dalsze

odwołanie się w drodze prawa niema miejsce.

Co do urzędników według §. 60 statutu gminnego za stałych uznanych, obowiązuje co do uwolnienia od służby § 61 tegoż statutu.

§ 21. Zawieszenie w urzędowaniu urzędników przez Radę miejską mianowanych, wyjawszy przypadki zwłoki niecierpiące, do Rady miejskiej; zawieszenie zaś tych, których Magistrat nominował, do Magistratu należy — §. 99 statutu gminnego.

Urzędnik w urzędowaniu zawieszony pobierać będzie 1/2 płacy, aż do stanowczego rozstrzygnięcia jego sprawy. W razie zaś udowodnionej niewinności, płaca zwrócona mu zostanie. (C. d. n.)

Rządowy projekt do ustawy o ubezpieczeniu robotników.

Do Izby poselskiej wniósł rząd projekt ustawy, zaprowadzającej ubezpieczenie robotników na wypadek nieszczęścia w robocie. Dla zaznajomienia Czytelników z tym arcyważnym projektem, podajemy go w najtreściwszym zarysie.

Projekt orzeka zasadniczo w §. 1, że wszyscy robotnicy i urzędnicy, zajęci w fabrykach, kopalniach, hutach, kamieniołomach, i okrętowych warsztatach są ubezpieczeni od skutków wydarzających się wśród pracy nieszczęść. To imperatywne, katagoryczne „są ubezpieczeni“ ma swoją wartość niemają. Urzędnicy tylko ci -- których dochód nie wyższy jest, niż 800 złr. rocznie. Dalej rozciąga się to ubezpieczenie na urzędników i robotników w budownictwie, w takich przedsiębiorstwach, w których są w ruchu kotły parowe i w ogóle takie przyrządy rachu, które są poruszane elementarną siłą (wiatr, woda, para, gaz, gorące powietrze, elektryczność i t. p.), albo przez zwierzęta, nakuiec w takich przedsiębiorstwach, w których bywają wyrabiane materiały wybuchowe.

Do robotników i urzędników kolei żelaznych i żeglugi, ustawa ta tylko wtedy się stosuje, jeżeli koleje lub okręty są

wzbronione zostało mieszanie przy budowach wapna z gliną i używanie samej gliny do spajania murów piętrowych z twardego materiału, a to pod karą 20-50 złr. w. a.

Dekret nadworny z 10 lipca 1806 ogłoszony okólnikiem guber. z 8. sierpnia 1806. L. 31510 o karaniu budowniczego w razie wykonania budowli ze złego materiału budowlanego

Dekret kancelarji nadwornej z 7. maja 1802 republikowany okólnikiem guber z d. 26. listopada 1813 L. 32.204 zawiera przepisy o sprzedaży realności grożącej upadkiem w drodze sądowej.

Rozporządzenie guber. z 30. maja 1817. L. 25 142 o najściślejszem czuwaniu nad za stosowaniem wszelkich przepisanych środków policyjnych przy odbudowaniu spalonych domów i o staraniu się, ażeby w miarę możliwości pozostała między domami próżna przestrzeń.

Dekret kauc. nadw. z 11. stycznia 1827 (Zb. ust. kr. gal. str. 27) i rozporządzenie guber. z 30. stycznia 1827 L. 3481 (Zb. ust. kr. Nr. 9.) o budowlach przy drogach publicznych.

Rozporządzenie gub. z 25. lipca 1833.

L. 41028 o burzeniu budynków w razie udowodnionego niebezpieczeństwa pożaru lub za zagrożenia upadkiem.

Dekret kauc. nadw. z 8. paźdz. 1835. L. 25990 ogłoszony okólnikiem guber. z 22 listopada 1835 L. 63582 stanowi, że gdzie chodzi o zniesienie lub usunięcie budynków w celach upiększenia, należy postępować z całą bezstronnością

Rozporządzeniem gub. z 20. maja 1839. L. 22.875 pouczono budujących o grubości muru w razie używania gliny do spajania i polecono ażeby używano do budowy kamieni obrobionych, albo cegły i aby mury po przedniem osuszeniu narzucano tylko zaprawą wapienną i usuwano wilgoć z budynku rywnami lub zapomocą pochyłego bruku.

Dekret kauc. nadw. z 30. maja 1843 L. 36.460 stanowi, że do rozpraw w I. instancjach co do zniesienia budynków pożarem lub upadkiem grożących należy powoływać znawców miejscowych.

O postępowaniu z budynkami niebezpieczeństwem grożącymi zawiera przepisy:

Rozporządzenie ministerjalne z 2 września 1856 Nr. 164 Dz. pr. p; §. 5 tego roz-

porządzenia uległ zmianie, albowiem wedle §. 27. lit k) ustawy gminnej z r. 1866 należy policja budownictwa do własnego zakresu gminy; rekurs zatem przeciw jej orzeczeniu rozstrzyga obecnie po myśli §. 37 ustawy gm. Rada gminna, a następnie Wydział powiatowy i krajowy, nie zaś ck. władza powiatowa i Namiestnictwo.

O budowlach na obszarach dworskich.

Na zapytanie jednego z Wydziałów powiatowych, kto ma wydawać konsensy na budowle stawiane przez obszar dworski, na własnym terytorjum, Wydział krajowy, zastrzegając się, że nie służy mu prawo autentycznego objaśniania ustaw, co stanowi atrybucję organu ustawodawczego, wyraził swoje zdanie w tej mierze reskryptem z dnia 21. listopada 1871. L. 12.560 w sposób następujący:

Według §. 13. ustawy o obszarach dworskich wstępuje przełożony takiego obszaru w zakres działania naczelnika gminy a co do policji miejscowej także w prawa przysługujące radzie gminnej według §. 32 ustawy gm. W związku z §. 27. ustawy gminnej co do

integralną częścią przedsiębiorstwa według §. 1. projektu ustawy tej podlegającego; albo jeżeli do nich nie ma zastosowania ustawa z 5. marca 1869 o odpowiedzialności kolei żelaznych za wypadki nieszczęścia. Tak więc ta ze wszech miar niedostateczna ustawa o odpowiedzialności kolei, zostaje całkowicie w swej mocy!

Przedmiotem ubezpieczenia jest wynagrodzenie szkody, powstałej przez uszkodzenie ciała, albo przez śmierć ubezpieczonego.

To wynagrodzenie szkody polega na stałej rencie, która ma być poszkodowanemu wypłacana od początku piętego tygodnia po wypadku, przez cały czas nieudolności do pracy. Podstawą obliczenia renty jest stały zarobek poszkodowanego w ostatnim roku. Trzystakrotna dzienna średnia płaca będzie uważana jako roczny zarobek. Jeżeli on jednak wynosi więcej, niż 800 zlr wtedy zwykła nie wchodzi w obliczenie. Renta wynosi: a) w razie zupełnej nieudolności do pracy 60 proc. rocznego zarobku — b) w razie nieudolności częściowej taką część renty pod a) oznaczonej; jaka odpowiada pozostałej jeszcze sile do pracy, ale w żadnym razie niemniej od 50 proc. rocznego zarobku. Utrzymanie i leczenie robotników, którzy przez wypadek nieszczęśliwy zostali skaleczeni jest obowiązkiem przedsiębiorcy. (C. d. n.)

„Zażalenie odrzuca się jako niezasadnione.“

Powody:

Żaiący się, który wraz z żoną swą przeszedł z wyznania izraelickiego na rzymsko-katolickie, usiłuje wykazać, że przejście to ważnym jest także dla syna jego Oskara, pomimo że tenże w czasie przejścia tego przekroczył już 7. rok życia. — W tym celu stara się on wykazać, że postanowienie art. II. ust. 2. ustawy z 25. maja 1868 r. N. 49 Dz. pr. p. — według którego w wypadku, gdy rodzice zmieniają swą religję, tylko takie dzieci które nie skończyły jeszcze 7. roku życia tak mają być uważane jak gdyby dopiero po zmianie przez rodziców religii się urodziły, — wyłącznie tylko do takich dzieci ma być stosowaniem, których wyznanie przez umowę rodziców może być oznaczonym, a zatem tylko do dzieci z małżeństw mieszanych (art. I. ust. 2. lit. c.), że zaś wszelkie inne dzieci według postanowienia ustawy aż do swego 14. roku życia idą za religią rodziców, z kąd tedy takowe także w razie zmiany religii wraz z nimi bezwarunkowo na nowe wyznanie przechodzić muszą.

Jednakże interpretacja ta postanowień ustawy zupełnie jest dowolną. — Stosunek artykułów I. i II. ust. z 25. maja 1868 r. jest raczej takim, że art. I. zawiera postanowienia o oznaczeniu zaś art. II. o zmianie wyznania według art. I. oznaczonego; przytem stanowi wprowadzie art. I. jako regułę, że dzieci idą za religią rodziców, jednakże tak samo znów art. II. jako regułę ustawową postanawia, że wyznanie religijne według art. I. (a zatem przez ustawę lub umowę) oznaczone tak długo nie może być zmienionem, póki dziecko według własnego swobodnego wyboru swego takiej zmiany nie uskuteczni (co mu według art. IV. dopiero po skończonym 14. r. życia uczynić wolno).

Ta reguła niezmienności wyznania dzieci raz oznaczonego, równie jak wyjątek z pod tej reguły w dalszym ciągu art. II. na wypadek zmiany religii u rodziców co do dzieci poniżej lat 7. dopuszczony, odnosi

się widocznie do wszystkich w art. I. urządzonych wypadków, nie zaś li tylko do wypadku umownego oznaczenia wyznania tamże w ustępie 2. urządzonego, co już z tąd wynika, że art. II. w wstępie całkiem ogólnikowo stanowi: „wyznanie religijne dzieci według poprzedzającego artykułu (a zatem nie tylko według 2. ustępu tego artykułu) oznaczone, z reguły tak długo nie może być zmienionem“ itd., od którego to ogólnego postanowienia znów wszelkie w dalszym ciągu tego art. II. zawarte postanowienia są zależne, tak że i te wraz z postanowieniem na wypadek zmiany religii u dzieci, muszą być odnoszone do wszelkich artykułem I. objętych wypadków.

Sprzeciwiałoby się to także wszelkim prawidłom interpretacji, gdyby, jak tego żąda żaiący się, niniejszy wypadek w którym rozchodzi się o zmianę już oznaczonego wyznania dziecka, ocenić chciało nie według art. II., który wyraźnie i bez wszelkiego ograniczenia o zmianach wyznania prawi, lecz według art. I. ust. 1., którego przedmiotem nie jest wypadek zmiany, lecz pierwszego oznaczenia wyznania.

Myśl postanowienia ustawy tkwi przeto w tém, że jakkolwiek bądź wyznanie dziecka według art. I. zostało oznaczonym i bez różnicy, czy oznaczenie to nastąpiło wprost z reguły ustawowej, czy też, w moc dopuszczonego tamże wyjątku, z umowy rodziców, to tak oznaczone wyznanie już nie może być zmienionem, i że z pod tej zasady dopuszczone są li tylko wyjątki w dalszym ciągu art. II. jako takie oznaczone, które jednak wszystkie tylko dzieci poniżej lat 7. dotyczą.

Mylnem jest także mniemanie, jakoby norma ta li tylko z dosłownej treści ustawy nie zaś także z jej ducha i rozpoznalnego jej zamiaru, mogła być wyprowadzona. — Jeżeli bowiem żaiący się na niekorzyści niedające się zaprzeczyć wskazuje, które są nieuniknione w razie różnicy wyznania u rodziców a u dzieci, to znów przeciwstawić temu należy tę niemniej uwzględnienia godną niekorzyść, któraby musiała wyniknąć z wkroczenia w religijne wychowanie dziecka

Praktyka administracyjna.

Orzeczenia Trybunału administracyjnego.

Zmiana wyznania religijnego jest bezwarunkowo wykluczoną u dzieci w 7. do 14. roku życia.

Na zażalenie Leopolda Schicka przeciw decyzji c. k. minist. wyznań i oświaty z 8. marca 1883 r. l. 3603 względem oznaczenia wyznania religijnego dla dziecka żaiącego się, Oskara, orzekł c. k. Tryb. adm. po przeprowadzonej jawnej ustnej rozprawie:

własnego zakresu działania wpływa z postanowień tych niewątpliwie, że położony ob szaru dworskiego w sprawach policji budownictwa, przestrzegania porządku budownictwa i udzielania policyjnego zezwolenia na budowy, jest organem uchwalającym i wykonawczym, czyli innemi słowy, iż do prowadzenia budowy na terytorjum obszaru swego nie potrzebuje zezwolenia policyjnego innych władz. Tylko w wypadkach, gdyby właściciel obszaru dworskiego na placach i gruntach nigdyś rustykalnych na własność swoją nabytych budowę prowadzić zamierzał, winien starać się o pozwolenie policyjne na ten cel u miejscowej zwierzchności gminnej, która z zachowaniem tku instancji według §§. 37 i 101 ustawy gminnej, decyduje o dopuszczalności budowy lub jej wzbronieniu według ogólnych przepisów o policji budownictwa“.

U w a g a. Tę samą zasadę objawił Tryb. administr. w orzeczeniu z 23. grudnia 1879 L. 1912 (Zb. Budw. t. III. Nr. 652).

Konsensy na budowy obok gościńców rządowych i krajowych.

Okólnik Wydziału krajowego z dnia 5.

Grudnia 1876 l. 23.920. udzielony ck. Starostwom okólnikiem Namiestnictwa z d 14 grudnia 1876 L. 59.719.

Wedle oznajmienia ck Namiestnictwa z d. 1. września 1876 l. 40682 powtarzają się ciągłe wypadki, że Zwierzchności gminne udzielając konsensy na budowy obok gościńców państwowych bez porozumienia się z zarządem dróg rządowych, nie przestrzegają przepisanej dekretem kancelarji nadwornej z d. 4. stycznia 1827 l. 32091 odległości budynków od krańca, kontra szkarpy gościńca i narażają przez to nie tylko fundusz drogowy na straty ale też wywołać mogą ze szkodą stron ewentualność zburzenia wystawionych za blisko budynków. Też same spostrzeżenia poczynił już Wydział krajowy niejednokrotnie także i co do dróg krajowych. Gdy postanowienia w tej mierze obowiązujące odnoszą się do gościńców publicznych w ogóle, zatem tak dróg rządowych jak krajowych i powiatowych dotyczą, przeto wzywa się wydział powiatowy, ażeby o obowiązku ścisłego stosowania się do przepisów tych Zwierzchności gminne pouczył i tymże zalecił, iżby przy udzielaniu konsensów do budowy przy drogach rządowych, krajowych

lub powiatowych, zawsze poprzednio dotyczący zarząd dróg rządowych, krajowych lub powiatowych jako współinteresowanego sąsiada o zarzuty zapytywały, w przeciwnym bowiem razie musiałaby one być pociągane do odpowiedzialności.

Szczegółowe postanowienia obowiązujące w tej mierze są następujące: a) Z żadnem zabudowaniem, murem lub parkanem nie można się bliżej do kraju rowu gościńca posuwać, jak o dwa sążnie. b) Na przestrzeni wspomnianych dwóch sążni nie można stawiać budynków, przybudowań, podwyższeń lub oparowania bez poprzedniego pisemnego zezwolenia Zwierzchności gminnej; zwierzchność gminna zaś jest obowiązana pod karą 50 zlr. porozumieć się co do dróg rządowych za pośrednictwem ck. władzy powiatowej z inżynierem (jako urzędem drogowym), co do dróg krajowych zaś z inżynierem okręgowym, co do dróg powiatowych nareszcie z Wydziałem powiatowym, a to jeszcze przed wydaniem pozwolenia i dopiero po uzyskaniu pozwolenia pisemnego władzy właściwej udzielonym być może stronie konsens budowania. Jeżeliby w tym względzie strona pokrzywdzona się czu-

i w naukę religii, która właśnie w czasie między 7. a 14. r. życia bywa udzielana, a według treści i związku wszelkich postanowień ustawy z 25. maja 1868 r. nie można wątpić, że ustawodawca właśnie tę ostatnią niekorzyść uznał za przeważającą i według tego wydał odnośnie postanowienia ustawy.

Już zaś wcale nie możnaby zrozumieć, dlaczego ustawodawca niekorzyść tę w wypadku wyznania umownie oznaczonego miał być za większą uważać aniżeli w wypadku gdy oznaczenie onegoż li tylko z ustawy nastąpiło i dlatego w tym ostatnim wypadku dopuścił był wkraczań w religijne wychowanie, którym usiłował przeszkodzić w wypadku wyznania z umowy oznaczonego.

W obec tego zaskarżona decyzja, we dług której dziecko żalącego się nie ma iść za nowo obranem wyznaniem rodziców, w postanowieniu ustawy było uzasadnione, z kąd też zażalenie odrzucić należało.

(Orzec. Tryb. adm. z dn 28. czerwca 1883 r. l. 1447 — Zb Ba d w. N. 1815).

SPRAWY POCZTOWE.

Ograniczenie służby niedzielnej.

Rozporządzenie p. ministra handlu w sprawie ograniczenia służby niedzielnej urzędników pocztowych:

„Celem umożliwienia, ażeby funkcyjnarjusz pocztowi wszelkiej kategorii mieli w dniu niedzielne potrzebny wypoczynek i tyle pożądane wytechnienie po pracy urzędowej, uważam za potrzebne rozporządzić, aby wykonywanie służby przy wszystkich stałych urzędach pocztowych zostało ograniczone w niedziele na przeciąg czasu, odpowiadający służbowym i miejscowym stosunkom. W tej mierze ma służyć c. k. Dyrekcji za wskazówkę, co następuje: Ilość godzin urzędowych w niedziele ma być zredukowaną przynajmniej do połowy tych

godzin, przez które urzędnik obowiązany jest pełnić służbę w dniu powszednie, i ma być zastosowaną do czasu przyjęcia i odejścia poczt. Służba nadawcza, t. j. nadawanie przesyłek pocztowych wszelkiego rodzaju do rąk funkcjonarjuszów pocztowych, za pobraniem kwitu pocztowego, tudzież przyjmowanie wkładek oszczędności, ma się odbywać w regule tylko przed południem, a wyjątkowo tylko w pewnej ściśle oznaczonej godzinie po południu, gdy ekspedycja przesyłek pocztowych odbywa się wieczorem lub w porze nocnej. Służbę ekspedycyjną (*Abgabedienst*), t. j. dostawanie przesyłek pocztowych do mieszkania adresatów lub odbiór ich w lokalu pocztowym, należy odpowiednio do czasu, w którym poczta przychodzi, w ten sposób urządzić, aby doręczanie listów odbywało się najwięcej dwa razy dziennie, zaś doręczanie pakunków raz na dzień, i to w porze przed południem. Odbieranie listów fachowych (*Fachbriefe*) lub *poste-restante*, odbiór dzienników, wypożyczenie i wypłata wkładek oszczędności, może się odbywać jedynie w godzinach urzędowych, przeznaczonych na służbę ekspedycyjną. Doręczanie, ewentualnie zaś zbieranie przesyłek pocztowych przez listonoszów wiejskich (*Landbriefträger*), ma odbywać się tam, gdzie manipulacja taka powtarza się kilka razy dziennie, tylko raz jeden. Przy urzędach filialnych, przeznaczonych tylko do przyjmowania przesyłek, może nastąpić w godzinach popołudniowych jak najszersze ograniczenie czynności a nawet zupełne zamknięcie, przynajmniej w miesiącach letnich, t. j. od kwietnia do września włącznie. W nadzwyczajnych razach, jak na święta Bożego Narodzenia, na Nowy rok (choćby takowy przypadł na niedzielę), na Wielkanoc, dalej w razach przerwy komunikacyjnej, w skutek zaspnięcia, powyższe ograniczenia nie mają miejsca.

Ograniczenia te mają być zaprowadzone z dniem 5. lutego 1884 r.“

WIADOMOŚCI POTOCZNE.

Summaryczny wynik działalności krawkowskiego zarządu miejskiego w r. 1883 wykazuje, że w ciągu tego roku Rada miasta odbyła posiedzeń 39, magistrat odbył posiedzeń gremialnych 96, na których załatwiono około 1500 przedmiotów, do dziennika podawczego wpłynęło 40.715 exhibitów. Z porównania z rokiem 1882 okazuje się, że w roku 1883 wpływ był większy o 2671 exhibitów. Komisji na zewnątrz odbyto ogółem 2487.

Statystyka dla palaczy. Zestawienie statystyczne za rok 1882 wykonane przez odpowiedni oddział ministerstwa finansów daje szereg bardzo ciekawych dat, odnoszących się do konsumcji tytoniu w Cislitawii. Najtęższych i najwybredniejszych palaczy posiada Dolna Austria — tam bowiem na głowę przypada rocznie tytoniu za 7 zlr. 27 kr — Przeciętny Galicjanin wypala rocznie tytoniu za 1 zlr. 29 zlr. Pod tym więc względem kraj nasz mało jest ucywilizowany — a w szeregu krajów cislitawskich jedna tylko Dalmacja jeszcze mniejszą cieszy się konsumcją (1 zlr. 24 kr.) Jaki gatunek cygar jest austriackim palaczom najpożądany? Wykaz odpowiada na to, iż prym bezsprzecznie trzymają cygara Virginia — rocznie wychodzi ich 181.039.322 sztuk; obok stoją Cuba po cztery (148.982.400 sztuk) następnie Portorico po trzy centy (45.200.000). Cuba po pięć, Brytannika, Trabuco; jeśli zaś idzie o konsumcję, to najpopularniejsze są „krótkie“, bo mieszkańcy wypalają ich 444.764.500 sztuk. — Nie należy mniemać, żeby szlachetna skłonność do zażywania tabaki szła w zapomnienie. — Wykaz, iż r. 1882 zużyto tabaki za 23.466 zlr. więcej niż lat poprzednich — jawnie dowodzi, że tradycja pod tym względem nie tylko nie ginie, lecz owszem coraz gorliwszych znajduje naśladowców. Gust do austriackich cygar przekroczył śmiało polityczne granice państwa; Bawarczy, Sasi, Prusacy i Szwajcarowie wypalili ich o 34,3 procent więcej niż roku 1881. — Zaspokojeniem tak wielkich potrzeb kraju i zagranicy trudni się 322 urzędników, 22.520 robotników w 29 fabrykach cygar, tytoniu i tabaki.

ła, lub inżynier na zasadzie dekretu gubernialnego z 31. stycznia 1828 L. 2576 opinii wyższej zasięgał, natenczas zozstrzygać będzie dotyczące zażalenie ck. Namiestnictwo a względnie Wydział krajowy. c) Od zasady niedo zwalającej zabudowania dwóch sążni od kraju rowu gościńca władze właściwe tylko w miejscach zamieszkałych odstąpić mogą, i to tylko wtedy, jeżeli miejscowość cofnięcia budynków zupełnie nie dozwala.

O znoszeniu budynków.

Ponieważ w myśl rozporządzenia galic. Gubernium z d. 25. lipca 1833, Nr 116 Zb ust. kraj, władze administracyjne nietylko są uprawnione, ale także obowiązane do polecenia zerwania budynków grozących zaważeniem się lub niebezpieczeństwem od ognia, więc orzekł Trybunał administracyjny d. 28. czerwca 1878 L. 1037 (Zbiór Budwińskiego tom II, Nr. 293) że Władza autonomiczna winna na podstawie §. 27 lit. k, §. 37 i §. 101 ustawy gminnej wydawać polecenia zniesienia istniejącego budynku z powodu niebezpieczeństwa od ognia chociażby taki budynek sama gmina wystawiła.

C). O budowach rządowych i najmie budynków na umieszczenie c. k. Władz.

Rozp. ministerjalne z d. 30. czerwca 1874 L. 2801 ogłoszone okólnikiem Namiestnictwa z d. 31. lipca 1874 L. 32.020 względem dochodzeń komisyjnych w razie budowy budynków erarjalnych.

Okólnik Namiest. z d. 11. stycznia 1874 L. 1806 zawiera przepisy co do zabezpieczenia architektonicznych budowli.

O zamieszczeniu w warunkach licytacyjnych zastrzeżenia względem nieprzyjęcia żadnej z ofert na budowę rządowe.

Okólnik c. k. Namiestnictwa z d. 5. lipca 1875 L. 31502.

W skutek reskryptu c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 24. czerwca 1875 L. 7933 poleca się Staroście, aby na przyszłość dla zapobieżenia mylnym tłumaczeniom zamieszczonym był następujący ustęp w ogólnych warunkach licytacyjnych na zabezpieczenie budowli rządowych: „Namiestnictwo zastrzega sobie prawo, w razie jeżeli żadnej z wniesionych ofert nie będzie uważać za korzy-

stną dla funduszu budowy, nie czynić użytku z żadnej oferty i rezerwować ponowną licytację“.

O zastrzeżeniu nieprzyjęcia ofert na dostarczenie materiału do pokrycia gościńców państwowych.

Okólnik c. k. Namiestnictwa z dnia 29. lipca 1876 L. 36905.

Z przedłożonych aktów licytacji przeprowadzonych celem zabezpieczenia materiału do pokrycia gościńców państwowych powzięło c. k. Namiestnictwo przekonanie, że z małym wyjątkiem nie zastosowano się do rozporządzenia z dnia 5. lipca 1875 r. l. 31502. Wzywa się przeto Starostwa, aby bliżej wchodziły w doniosłość otrzymanych poleceń, a miąnowicie przy ułożeniu warunków licytacyjnych pod osobistą odpowiedzialnością przestrzegaly ściśle postanowienia powyższego rozporządzenia, które odnosi się do wszystkich w drodze licytacji odbywających się zabezpieczeń na cele rządowych budowli w ogóle, jako to wodnych lub budynkowych, albo też gościńcowych, dla tworzenia nowych, albo li utrzymywania istniejących obiektów. [C. d. n.]

W komisji prawniczej Akademii umiejętności odbyły się posiedzenia dnia 12 i 22 grudnia 1883, tudzież dnia 5. stycznia b. r. Obrano przewodniczącym ponownie na r. b. profesora dra Zolla, sekretarzem zaś na r. 1884. i 1885. prof. dra Kasparka.

Dnia 12. grudnia 1883. zdawał dr. Bobrzyński sprawę z wydawnictw poruczonych komisji prawniczej, mianowicie zawiadania, że zeszyt 3 tomu VII. Starodawnych prawa polskiego pomników, obejmujący „*Inscriptiones clendiales*” wydany staraniem dra Ulanowskiego, jest bliskim ukończenia, a druk IX. tomu Voluminów legum, którego korektę obecnie prowadzi dr. Kniaziolucki, także tak postępuje. że ten tom w krótkim wyjdzie czasie. Do VIII. tomu „Starodawnych prawa polskiego pomników”, mającego zawierać zapiski sądów krakowskich z XIV. wieku przygotował już dr. Ulanowski materiał obfity, co do sposobu wydania zaś, mianowicie, czy wydrukować należy tylko wybór zapisów sądowych, lub ogłosić w całości najdawniejsze księgi sąnowe z lat 1374—1389, uproszono dra Piekosińskiego, aby rozpatrzywszy się bliżej w treści, zdał sprawę.

Na posiedzeniu dnia 22. grudnia 1883, poświęconem wyłącznie sprawom wewnętrznym komisji, uchwalono przedstawić na członków komisji pp. Muczkowskiemu Stefana i dra Jakubowskiemu Faustyna.

Dnia 5. b. m. przedstawił dr. Kasparek ustawy instytutu dla prawa narodów, zapadłe w Genewie (1871) i w Oksfordzie (1880) w przedmiocie międzynarodowego prawa prywatnego. Sprawozdawca wskazuje, że uchwały zapadłe dotąd w przedmiocie oceny stanu i zdolności osób (*état et capacité des personnes*) tudzież uregulowania spadku po cudzoziemcach zupełnie odpowiadają potrzebom obrotu i mogłyby być śmiało przyjęte do kodeksów cywilnych wszystkich ludów cywilizowanych. W dyskusji nad tym przedmiotem która głównie miała na celu wyświecić znaczenie przepisów odnoszących obowiązującego prawa austriackiego (§. 33.34 k. cyw.) tudzież rozwiązać pytanie, czy zawarcie traktatów międzynarodowych celem ustalenia zasad zgodnych o prawie międzynarodowym prywatnym jest potrzebne i nie napotkałoby na wielkie trudności, zabierali głos prócz sprawozdawcy dr. Zoll, Machalski, Rosenblatt, Bobrzyński, Krzymuski i Zatorski.

Czosnek przeciw wściekłości. Pewien młody wieśniak — donosi *Fourn. d'Agri culture* — pokąsany przez psa wściekłego, a następnie zamknięty w izbie. zjadł wszystkie wiązki czosnku zawieszzone do suszenia u pułapu. Nieszczęśliwy szarpany niewysłowionemi bólami, gryzł co mu pod ząb podpadło, ilość też zjedzonego czosnku była bardzo znaczna. To go nleczyło zupełnie. Dr. Porto zastosował tę metodę do innych chorych i każdego wybawił od śmierci. Najprzód dobrze ranę wymywa, następnie wciera w nią czosnek utarty; przez 8 dni chorego pije tylko napar czosnkowy i zjada na czczo kilkanaście główek tego narkotyku. Jest to „nowość” o której już od kilkunastu lat wspominają co roku dzienniki, poręczając za dobry skutek.

WIADOMOŚCI URZĘDOWE.

(Z urzęd. „Gaz.” lw. po dzień 25. stycznia 1884 r.)

Mianowania. Feliks Wiśniewski adj. sądu powiatowego w Kątach dla Czarnego

Dunajca. Komisarzami skarb. koncepcjami skarb.: Stanisław Bilwin, Bazyli Tychowski, Józef Machnicki, Jan Czaban, Aleksander Smaga, Władysław Bielikiewicz i Mikołaj Dolnicki. — Koncepistami skarb. praktykami koncepcjami: Roman Biliński, Fryderyk Riemann, Józef Dobij, Jan Tyrka, Henryk Pekalski, Józef Schürer i Dr. Michał Koczyrkiwicz. — Dr. Mieczysław Boehnek nadzwyczajny profesor uniwersytetu krakowskiego zwyczajnym profesorem ekonomii politycznej tegoż uniwersytetu. — Adjuktami są. adjuktami s. pow.: Bernard Müller w Chrzanowie i Dr. Alfons Matdziński w Krynicy. — Adjuktami s. pow.: auskultanci: Franciszek Dąbrowski dla Mielca, Józef Erbes dla Chrzanowa, Stanisław Grzybowski dla Dąbrowy i Edmund Hartman dla Krynicy. — Edward Sarnicki adjunkt podatk., kontrolerem przy urzędzie sprządaży soli w Łańcuchynie. — Adjuktami są. adjuktami s. pow.: Edward Mitscha w Brodach dla Lwowa, Adam Grabowieński w Kossowie i Zenon Sokołowski w Zborowie dla Stanisławowa, Dr. Miklaszewski w Rawie i Józef Heldenburg w Łopatynie dla Lwowa, dalej adjunkt s. pow. bez oznaczonego miejsca nrzędowania, Jan Jarema adjunktem s. pow. w Łopatynie. — Adjuktami s. p. auskultanci: Fryderyk Ryłski dla Wiśniowczyka, Fryderyk Majer dla Rawy, Tadeusz Bazylewicz dla Grzymałowa, Klemens Wolański dla Zborowa, Jan Roszkiewicz dla Kossowa, Jakób Löbenstein dla Brodów, Władysław Warywoda dla Borszczowa, Stanisław Szydłowski bez oznaczenia miejsca służbow. Jan Lekczyński dla Liska, Dr. Franciszek Mandybur dla Birczy i Franciszek Ksawery hr. Dzieduszycki bez oznaczenia miejsca służb. — Bolesław Studziński koncepista namiestnictwa, komisarzem pow. — Prowizor. komisarzami pow. koncepcjami namiestnictwa: Włodzimierz Bogucki, Władysław Towarnicki, Jan Piasecki, Jerzy Piwocki, Stanisław hr. Piniński, Józef Brodnicki, Juliusz Lempicki, Izidor Jordan Rozwadowski, Dr. Leon Skorupka i Wacław Walerjan 2 im. Jelowicki.

Przeniesienia: Starostowie: Rudolf Gubatta z Rawy do Sambora, Aleksander Łukasiewicz z Bohorodczan do Trembowli, Juliusz Friedrich z Dobromila do Jarosławia, Andrzej Biesiadzki z Niska do Jaworna i Robert Foedrich z Brzozowa do Białej. — Edmund Romer, komisarz pow. z Itrona do Nowego Targu. — Asystenci poczt: Gustaw Lachman ze Złoczowa do Tarnopola, Bazyli Potelicki z Krakowa i Ludwik Arciszewski z Tarnopola, obaj do Lwowa. — Samuel Goldberg asystent telegraf. ze Lwowa do Przemysła. — Henryk Matusiński sędzia pow. w Głogowie, na własną prośbę do Brzeska. — Michał Paluch adjunkt s. pow. z powodu organizacji w sądzie pow. w Nowym Targu z tegoż sądu do sądu pow. w Czarnym Dunajcu. — Komisarze pow.: Edmund Nawrocki z Czortkowa i Bolesław Jordan Rozwadowski z Trembowli, do służby w namiestnictwie. — Władysław Gackiewicz oficjal telegraf. z Dukli do Lwowa. — Aleksander Zgoda - Fijałkowski adjunkt s. pow. w Mielcu, na własną prośbę do Keł. — Adjuktami s. pow.: na własne prośby: Ludwik Riss z Birczy do Sanoka, Leon Krynicki z Boryni do Szczerca i Karol Szypajło z Borszczowa do Przemysła. — Komisarze pow.: Apolinary Sieradzki z Ropczyc do Jasła, Robert Tertil z Nowego Sącza do Lwowa, Antoni Eder ze Lwowa do Kałusza, Władysław Korosteński z Dobromila do Jarosławia, Dr. Czesław Nie-

wiadomski z Kamionki strumi. do Brodów, Antoni Hołodyński z Pilzna do Nowego Sącza, Bronisław Wajdowicz ze Zbaraża do Nowego Sącza, Stanisław Cieński z Buczacza do Lwowa, Władysław Galecki z Wadowic do Pilzna i Dyonizy Zawadzki z Brodów do Tarnopola. — Prowizor. komisarze pow.: Włodzimierz Ławrowski z Kolbuszowy do Myślenic, Władysław Towarnicki z Krosna do Dobromila, Józef Brodnicki z Podhajec do Krosna, Juliusz Lempicki z Kałusza do Kamionki i Wacław Walerzy Jelowiecki ze Lwowa do Złoczowa. — Koncepcjami namiestnictwa: Mirosław Szeligowski z Wieliczki do Wadowic, Marjan Nenyczka ze Lwowa do Ropczyc i Józef Zaleski z Łańcuta do Krakowa. — Prowizor. koncepcjami namiestnictwa: Tadeusz Czarkowski z namiestnictwa do starostwa we Lwowie, Wincenty Kaucki ze Lwowa do Nadwórny, Michał Bartoszewski z Mościck do Wieliczki, Michał Majkut z Gorlic do Buczacza, Michał Chojecki z Tarnobrzegu do Zbaraża, Dr. Józef Horodyski ze Stanisławowa do Lwowa i Tadeusz Rozborski pozostający w służbie przy austr. węg. generl. konsulacie w Warszawie do Białej. — Koncepcjami praktykami namiestnictwa: Stanisław Rzurowski z Myślenic do Gorlic, F. Nowakowski expedjent poczt. Żurawicy do Starego-sioła. Seweryna Eiderer expedjentka poczt. Jancyna do Duplisk — Franciszek Wiszniewski kancelista s. pow. w Skalacie, do s. pow. w Czortkowie. — Józef Kntscher kancelista s. pow. w Skalacie do s. pow. w Nadwórnie.

Wyszczególnienia: Ferdynand Prus-Więckowski radca skarb. lwowskiej administracji podatk., odszczególniony tytułem i charakterem starszego radcy skarb., z powodu przeniesienia na własną prośbę w stan stałego spoczynku, order żelaznej korony trzeciej klasy. — Dr. Edward Janczewski nadzwyczajny profesor anatomii i fizjologii roślin uniwersytetu w Krakowie, tytuł i charakter zwyczajnego profesora uniwersytetu. — Franciszek Hauser radca s. kr. wyższ. we Lwowie, tytuł i charakter radcy dworu. — Jakób Odrowąż-Maluja dyrektor urzędów pomocu. przy lwowskim wyższ. s. kr., z powodu przeniesienia na własną prośbę w stan stałego spoczynku, tytuł radcy cesarskiego. — Józef Pakosz adjunkt sąd. w Tarnopolu, tytuł i charakter sekretarza Rady. — Edward Hołdasiewicz dyrektor zakładu karnego we Lwowie krzyż kawalerski orderu Franciszka Józefa. — Dr. Władysław Jasiński lekarz domowy zakładów karn. we Lwowie, tytuł radcy cesarskiego.

Opróżnione posady: Notariusza w Potoku Złotym okręgu sąd. obw. stanisławowskiego — podania do Izby notarialnej we Lwowie do 10. lutego b. r. [6]. — Kontrolora przy kasie miejskiej w Stryju; podania do magistratu miasta Stryja do końca stycznia r. b. [6]. — Likwidatora przy pow. kasie oszczędności w Trembowli; podania do Dyrekcji pow. kasy oszczędności w Trembowli do 10. Lutego r. b. [10]. — Kancelisty przy prokuratorji skarb. we Lwowie. ewentualnie przy jej ekspozyturze w Krakowie; — podania do Prokuratorji skarb. we Lwowie do 8. Lutego r. b. [11]. — Cztery posady dyetarjuszów tabul. przy sądzie kraj. we Lwowie; podania do Prezydium sądu kraj. we Lwowie do 20. Lutego r. b. [14]. — Sekundnrjusza przy powszechnym szpitalu w Jasle; podania do Zwierzchności gmin. w Jasle do 10. Lutego r. b. [16].

ZAPROSZENIE DO PRENUMERATY NA ROK 1884. URZĘDNIK w połączeniu z PRAWNIKIEM

dwutygodnik poświęcony sprawom i potrzebom urzędników wszelkich zawodów

wychodzić będzie w r. 1884. jak dotąd we Lwowie dnia 10. i 25. każdego miesiąca pod redakcją *dr. Ignacego Czernyńskiego*, adwokata krajowego, obejmując:

Artykuły *wstępne*; — artykuły i korespondencje odnoszące się do spraw *poszczególnych zawodów* urzędniczych, pod rubrykami: administracja, sądownictwo, koleje żelazne, poczty i telegrafy; — ruch stowarzyszeń urzędniczych; — ruch ustawodawczy; — praktyka sądowa i administracyjna i stosunki prawne urzędników; — wiadomości ustawodawcze i administracyjne, — literackie, — potoczne, — urzędowe; — wreszcie *odcinek*, przeważnie naukowy, także humorystyczny, lub powieściowy.

Cena prenumeracyjna wynosi odąd: rocznie 5 złr., półrocznie 2 złr. 50 ct., ćwierćrocznie 1 złr. 25 ct., miesięcznie 45 ct.

Prenumeratorowie całorocznii półroczni otrzymają na żądanie, o ile zapas starczy, jako premię, wydaną naszym nakładem dobitkę z poprzednich roczników, obejmującą rozprawę *Dra A. J. Dziedziłowicza*: »Uszkodzenia osób na austr. kolejach żelaznych«

Zapraszamy uprzejmie do licznej prenumeraty pod adresem:

Redakcja
„Urzednika i Prawnika“
We Lwowie, ul. Teatralna 1. 9.

NEUE (13.) UMGEARBEITETE ILLUSTRIRTE AUFLAGE.
VIERHUNDERT TAFELN.
JEDER BAND FL. 4.50., LEINWAND FL. 5.40., HALBFRAZ. FL. 5.70. Ö. W.
240 HEFTE ODER 12 BÄNDE.
Brockhaus' Conversations-Lexikon.
Mit Abbildungen und Karten.
Preis à Heft 30^{kr.}

Vorzüglich geeignetes Weihnachtsgeschenk.
In Verlag von Baumgärtner's Buchhandlung in Leipzig erschien und ist in jeder Buchhandlung zu haben:
GEOGRAPHISCHES LOTTO.
Ein Gesellschaftsspiel für 2—8 Personen.
4. Auflage. 1883.
In eleg. Kasten. Preis 4 M.
Von diesem in ganz Deutschland und Oesterreich bekannten und beliebten Spiele ist soeben die neue Auflage in eleganter Ausstattung erschienen.
Dieses unterhaltende Spiel, welches acht sorgfältig in Farbendruck ausgeführte Land-Karten enthält, ist zugleich das beste Lehrmittel, um sich in kürzester Zeit eingehende Kenntniss der hervorragendsten Hauptstädte, Länder, Flüsse, Gebirge, Meere, Inseln etc. zu verschaffen. Jeder Spieler erhält eine Karte mit roth ausgezeichneten geographischen Punkten (Bayern, Ostsee, Alpen, Wien u. s. w.). Einer der Mitspielenden ruft die Namenskürtchen aus und die Spielenden besetzen mit kleinen Blättchen die ausgerufenen Punkte. Wer zuerst eine angemessene Anzahl von Punkten besetzt hat, ist König. Als äusserst amüsante und zugleich im hohen Maasse instructive Unterhaltung für die Winterabende kann es Alt und Jung nicht warm genug empfohlen werden und sollte in keiner Familie fehlen.

Prawo spadkowe rzymskie
napisał
dr. Leonard Piętak
profesor uniwersytetu lwowskiego.
Tom I.
w dużej 8cc, 3-7 str. Lwów 1882.
Cena złr. 5,
otrzymała na skład główny księgarnia
Seyfartha i Czajkowskiego
we Lwowie,
jest do nabycia również we wszystkich księgarniach w kraju i zagranicą

Nakładem księgarni i składu nut
Lesmana i Świszczowskiego
w Warszawie ul. Mazowiecka 14.
opuściła prasę [1-6]
H. G. Ollendorfa teoretyczno-praktyczna
Metoda nauczania się czytać, pisać,
i mówić po rosyjsku. Wydanie II.
Cena złr. 3.—
Metoda niemiecka. Wydanie V. „ 2.80
Metoda francuzka. Wydanie IV. „ 3.—
Metoda włoska. „ 3.50
Metoda angielska „ 3.50

W ekspedycji nakładów E. Winiarza
we Lwowie
(ulica Dominikańska 1. 4).
można nabyć:
za cenę 2 złr. 50 ct. w. a. *Zbiór i Rejestr chronologiczny Ustaw i rozporządzeń administracyjnych* ułożony przez *Mieczysława Aleksandrowicza* c. k. komisarza powiatowego.
Wyprzedaż znacznej ilości egzemplarzy tego podręcznika świadczy wymownie o jego użyteczności.

Ustawa sądowa Galic.
opracowana przez
MICHAŁA KOCZYŃSKIEGO
Nabyć można u niego (Kraków Floryańska, 36) po cenie 4 zł. w. a. z wolną przesyłką pocztową; zarazem ofiaruje się tym, którzy nabywszy dawniej część pierwszą, chcieliby sobie skompletować to dzieło, drugą część pierwszego tomu po pierwotnej cenie 1 zł. 80 ct.
Zamówienia przyjmują i spełniają się natychmiast „franco“ pod adresem
zwyż podanym. 6—6

„GWIAZDKA CIESZYŃSKA“
Pismo ludowe, wychodzi już 36 lat w Cieszynie na Szląsku austr., tygodniowo (co sobota) arkusz z dodatkami; zawiera artykuły i wiadomości polityczne, powieści historyczno-narodowe i obyczajowe, rozprawy pouczające, historyczne, przyrodoznawcze, gospodarskie, rozmaitości, doniesienia piśmiennicze, nowiny miejscowe, ceny targowe, ogłoszenia i t. p.
Przedpłata wynosi z przesyłką pocztową: całorocznie 4 złr. 60 ct. — półrocznie 2 złr. 30 ct. — ćwierćrocznie 1 złr. 15 ct.
Przedpłatę najdogodniej i najtaniej można przesyłać przekazem pocztowym, pod adresem; do redakcji „Gwiazdki Cieszyńskiej“ w Cieszynie na Szląsku austriackim.
Redakcja zaprasza uprzejmie do prenumeraty.
P. Stalmach, redaktor. 1—3